

Голові спеціалізованої вченої ради
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
доктору педагогічних наук, професору
Василію Іллічу Федоришину

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата психологічних наук, доцента,
доцента кафедри психології Запорізького національного університету
Губи Наталії Олександрівни на дисертаційне дослідження
Несена Романа Сергійовича
«Розвиток емоційного інтелекту особистості юнацького віку засобом
музикотерапії»,
подане до захисту в разову спеціалізовану раду
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 – Психологія

Актуальність обраної проблематики виконаної роботи. Тема дисертаційного дослідження є актуальною та соціально значущою, оскільки сучасні умови розвитку молоді характеризуються високим рівнем психоемоційного напруження, потребою в ефективних засобах підтримки адаптації та розвитку емоційної компетентності. У поданій роботі переконливо обґрунтовано, що проблема розвитку емоційного інтелекту особистості юнацького віку засобом музикотерапії перебуває на перетині кількох важливих наукових і практичних напрямів – психології особистості, вікової психології, психології емоцій та арт-терапевтичних підходів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. У дисертації чітко визначено об'єкт, предмет, мету й завдання дослідження. Логіка побудови праці є послідовною: від аналізу теоретико-методологічних засад проблеми автор переходить до емпіричного вивчення особливостей емоційного інтелекту особистості юнацького віку, а далі – до обґрунтування та апробації музикотерапевтичної програми розвитку його складових.

Оцінка змісту дисертації та її завершеності у цілому. Позитивної оцінки заслуговує теоретичний розділ роботи, у якому систематизовано провідні підходи до розуміння емоційного інтелекту, окреслено його структуру та висвітлено вікові особливості його становлення в юнацькому віці. Автор вдало поєднує аналіз класичних концепцій емоційного інтелекту з розглядом сучасних уявлень про музикотерапію як засіб розвитку емоційної саморегуляції, емпатії та навичок конструктивного міжособистісної взаємодії.

Науковий інтерес викликає емпірична частина дослідження, побудована на поєднанні констатувального, формувального та контрольного етапів. Для діагностики використано комплекс взаємодоповнювальних методик, зокрема методику дослідження рівня розвитку емоційного інтелекту В. Зарицької, завдання на розпізнавання емоційних виразів обличчя П. Екмана, шкалу сприйнятого стресу PSS-10, методику мотивації досягнення А. Мехрабіана, методику ціннісних орієнтацій М. Рокіча та короткий п'ятифакторний опитувальник TIPI-UKR.

Опис результатів емпіричного дослідження не зводиться лише до констатації статистичних відмінностей, а подається у зв'язку з особливостями емоційного реагування молоді, труднощами саморозуміння, саморегуляції та подолання стресу. Такий підхід підсилює психологічну інтерпретацію отриманих фактів і надає роботі переконливості. Окремо слід відзначити змістовну розробку музикотерапевтичної програми, що включає музично-ритмічні вправи, релаксаційні техніки, творчі музичні завдання та рефлексивні обговорення. Представлена програма має цілісний характер, логічно співвідноситься з поставленими завданнями дослідження і демонструє прикладну спрямованість.

Отримані результати засвідчують ефективність запропонованого впливу: в експериментальній групі після формувального етапу зафіксовано позитивну динаміку за ключовими показниками емоційного інтелекту, а також

супутні зміни, пов'язані зі зниженням тривожності та посиленням більш адаптивних способів подолання складних ситуацій. У контрольній групі аналогічної виразної динаміки не виявлено, що додатково підтверджує обґрунтованість висновків.

Значення отриманих дослідницьких результатів для науки і практики освітньої діяльності. Практичне значення дисертації полягає в можливості використання розробленої програми у діяльності практичних психологів закладів вищої освіти, соціальних педагогів, молодіжних центрів і консультативних служб. Матеріали дослідження можуть бути корисними також у професійній підготовці майбутніх психологів і педагогів, зокрема під час викладання дисциплін, пов'язаних із емоційним інтелектом та арт-терапією.

Відсутність порушень (наявність) академічної доброчесності. Дисертаційна робота виконана та оформлена відповідно до чинних нормативних вимог. Дисертаційну роботу було перевірено використовуючи систему «Turnitin». Результати перевірки підтверджують її самостійність та оригінальність. Нагадування інших дослідників містять належне оформлені посилання.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. Загалом, позитивно оцінюючи проведене дисертаційне дослідження та отримані результати, необхідно вказати на деякі дискусійні положення та зауваження та пропозиції щодо роботи:

1. У першому розділі дисертаційного дослідження здобувачом здійснено теоретико-методологічний аналіз проблеми розвитку емоційного інтелекту особистості юнацького віку. Водночас потребує уточнення яким чином у межах дослідження було операционалізовано поняття «емоційний інтелект особистості юнацького віку».

2. В емпіричному дослідженні проаналізовано динаміку розвитку складових емоційного інтелекту в результаті реалізації музикотерапевтичної програми. Разом із тим доцільно уточнити, за яким критеріями здобувач розмежовує власне вплив музикотерапії від впливу інших чинників (зокрема вікових змін, соціального середовища чи загальних арт-терапевтичних ефектів) на розвиток емоційного інтелекту.

3. У третьому розділі представлено авторську програму розвитку емоційного інтелекту особистості юнацького віку засобом музикотерапії. Водночас доцільним є більш розгорнуте обґрунтування психологічних механізмів, що забезпечують довготривалий ефект такого впливу, а також визначення можливості збереження отриманих результатів у часовій перспективі.

Зазначені зауваження не знижують наукової цінності дисертації та не впливають на її загальну позитивну оцінку.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Несене Романа Сергійовича на тему «Розвиток емоційного інтелекту особистості юнацького віку засобом музикотерапії», виконано на належному науковому рівні, за змістом і структурою відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, а також пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Робота є цілісним, самостійним завершеним науковим дослідженням, характеризується науковою новизною, теоретичним і практичним значенням, а її автор Несен Роман Сергійович заслуговує на присудження ступеня

доктора філософії за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05
«Соціальні та поведінкові науки».

Офіційний опонент

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Запорізького національного університету

Наталія ГУБА

Зізнаю Наталію Губу доповідь

Вчений секретар

Запорізького національного університету

Оксана ПРОЦЕНКО